

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 1500.—; pt. particulari Lei 800.—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 500.—. În străinătate Lei 2000.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 20.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliclu**

Sumarul:

Petrescu Virgil, dir. de bancă, vicepreșed. Asoc. Băncilor Române: Inceputurile băncilor românești dincolo și dincoace de munți. — *Revista Gen. de Com. și Cont.*: Lămuriri juridice, fiscale și contabile; Viza registrelor. — *Vancu Eugen*: Războiul și naționalizarea muncii; Asigurarea plugarilor. — *Vlaicu V.*: Stabilitatea prețurilor și a salariilor; Regresarea depunerilor în Ungaria. — *Cronica*: Depunerile pentru apărarea pasivă; 76 milioane saci de cafea arse.

Inceputurile băncilor românești dincolo și dincoace de munți.

(Urmare și sfârșit).

Cuvinte adevărate despre Bănci.

II.

Am citat în cuprinsul rândurilor noastre anterioare, după cum vom cita și în cele următoare, câteva constatări făcute de una din micile bănci românești de peste munți. De sigur că aparent, aceste constatări n'ar fi concludente decât pentru bancă, localitatea sau regiunea respectivă. În realitate însă, aceste constatări și concluziile lor sunt, în bună parte, valabile pentru toate băncile noastre românești. Iată o dovadă concludentă în această ordine de idei: într'o lucrare tipărită în 1934 din încredințarea și sub egida „Solidarității”, citim: „Băncile românești din Ardeal au activat în marea lor majoritate toate la fel. Drept aceea putem lua ca exemplu pe oricare din ele”.

Și încă o constatare a aceleiași mici bănci românești de peste munți, despre care am mai amintit, constatare care nu s'ar putea spune că e valabilă numai pentru regiunea Hunedoarei ci și pentru mai departe: „Amintim acestea pentru a demonstra că nu se potrivesc totdeauna teoriile cu practica și în special în domeniul economic prea mult se dirijează și reglementează după ideile sau părerile individuale ale reformatorilor pripiti, o specialitate de „economisti” cu care Dumnezeu a înzestrat prea îmbelșugat țara noastră”.

Nevoile și misiunile băncilor noastre mici sunt numeroase și importante, după cum am susținut și dovedit mereu; cu toate acestea, ele nu s'au ales decât cu urmările conversiunii și cu ponoasele materiale și morale ale acelei reforme, pentru că dacă băncile mici nu au intrat în capitolul faimosului „portofoliu putred”, în schimb ele au suferit pierderi materiale serioase și pe deasupra, nu știu cum s'a făcut, au rămas și cu eticheta că ele și numai ele ar fi fost „vinovate” de toate: de marea crăh din 1929 dela New York, care a fost semnalul crizei mondiale; de marea crăh economică financiară care a cuprins tot globul; de scăderea prețurilor; de greșita politică de investiție ce s'a făcut în unele locuri; de plasamentele politicianiste ce s'au făcut în altele; de imobilizările datorite neprevăderii unora sau altora din fruntea

unor așezăminte de credit. De toate erau „vinovate“ băncile noastre mici, despre care și prieteni și neprieteni, s'au rostii totuși așa cum am arătat în rândurile noastre precedente.

De aceea, ele nu au putut fi înlesnite și ajutate, aceasta cu toate stăruințele ce s'au depus și cu toate că ajutorarea și înlesnirea lor însemna înlesnirea și ajutorarea marilor masse de mici producători din toată țara, care cu aceste bănci au lucrat, lucrează și vor lucra și în viitor, poate încă și mai mult atunci când ele vor fi în măsură să dispună de mijloacele de lucru de care au nevoie.

În această ordine de idei a mijloacelor de lucru și ținând seama de importanța deosebită a fondurilor de rezervă, este interesant să cităm următoarele din darea de seamă jubiliară a Băncii Crișana: „*In acel timp, — înainte de 1934 — ne-am putut augmenta din câștigurile realizate, fondurile de rezervă și concomitent am scăpat populația din ghiarele speculanților. Legea bancară din 1934, care nu cunoaște excepții, ne-a oprit de a mai continua*“.

Este vorba, după cum se spune, de interdicția pe care legea bancară a statornicit-o în materie de afaceri comerciale pe contul propriu al instituțiilor de credit. Poate că „opera“ aceasta a afacerilor comerciale pe cont propriu era constructivă și folositoare, dar, din nefericire, era foarte puțin bancară.

Afacerile clasice care consacra și consolidează instituțiile de credit sunt depunerile și scontul.

De sigur, se poate discuta asupra oportunității sau utilității băncii mixte, adică a băncii care face tot felul, absolut tot felul de operațiuni, dar atunci când soliditatea și lichiditatea plasamentelor sunt și trebuie să fie preocupările de căpetenie ale tuturor, alte operațiuni, oricât de constructive și de folos ar fi ele, nu trebuiesc făcute, sau atunci când se fac, ele cer o prudență și luare aminte cu totul excepțională, mai cu seamă în vremuri neobișnuite. Altfel nu se năruie, — Doamne ferește! o bancă, ci mai multe și cu ele ar fi amenințată însăși instituțiunea fundamentală: *noțiunea creditului*. Nu este mai puțin adevărat însă că prin modificarea legii bancare hotărâtă în cursul anului trecut, au fost per-

mise participațiunile instituțiilor bancare la întreprinderile comerciale și industriale, participațiuni care pot merge până la concurența capitalului și rezervelor de care dispun respectivele instituțiuni de credit.

Creditul și instituțiile lui sunt instituțiuni vii, deci nevoite să se adapteze evoluției vieții economice și nevoilor superioare ale statului și aceasta explică faptul că dacă acum câțiva ani se interzicea tuturor instituțiilor bancare orice afaceri comerciale, mai târziu s'au înlesnit participațiunile de care vorbim, înlesnire care, evident, nu privește băncile de care ne ocupăm.

Rentabilitatea Bancară.

III.

Să rezumăm și un alt aspect al nevoilor specifice băncilor mici în legătură cu cele arătate mai sus; dobânzile. Dobânzile sunt magnetul care împreună cu încrederea atrag sau resping depunerile capitalurilor tezaurizate și inactive, care în felul acesta sunt deopotrivă de nefolositoare, atât deținătorilor respectivi, cât și întregii economii naționale — dobânzile curente sunt mici după cum mici sunt și capitalurile proprii ale băncilor mici, spre deosebire de marile noastre instituțiuni de credit, cum este *Banca Românească* și „*Albina*“, care fac fala și soliditatea finanțelor românești și care independent de nivelul chiriei banului, dispun de capitaluri și rezerve proprii masive, astfel că au la îndemână mijloace de lucru îndestulătoare necesare finanțării economiei naționale.

„Materia primă“ cu care lucrează instituțiile de credit, este după cum se știe, numerariul și cu cât ele vor avea mai mari stocuri din această materie primă, cu atât mai bine va putea fi finanțată toată producția țării, mare, mijlocie și mică. Această materie primă se compune la rândul ei din alte patru substanțe și anume: *capitalul, rezervele, depunerile și reescontul*.

Capitalul și rezervele băncilor mici sunt minime față de nevoile economice și față de posibilitățile de lucru ale acestor instituțiuni de credit. Capitalul lor a fost diminuat mai cu seamă în urma reformei pe care a adus-o coversiunea.

Reescontul direct sau prin intermediul altor bănci este o chestiune pe care nu o vom discuta acum. Rămâne așa dar la îndemâna micilor bănci ca ele să poată adăuga propriilor lor mijloace de lucru, elementul: *depuneri*.

În treacăt trebuie să precizăm că nici sporirea depunerilor în bănci nu ar fi un fapt care ar interesa numai sau în primul rând băncile, așa cum s'ar putea crede la prima vedere. Adevărul este că o asemenea sporire interesează în cel mai înalt grad întreaga viață economică și financiară, pe deținătorii de capitaluri, ca și pe investitorii care au nevoie de credite.

În adevăr, dacă disponibilitățile care se găsesc în circulație sub diferite forme, dar se găsesc în circuitul economiei naționale, sunt folositoare și deținătorilor respectivi care își văd capitalurile remunerate și în siguranță, și pieții financiare îndestulată cu mijloace de plată și investiție, și economiei naționale îndestulată și ea cu toate fondurile necesare bunului mers și propășirii producției, tezaurizarea este potrivnică tuturor factorilor amintiți și tuturor intereselor, celor generale ca și celor particulare.

Iată pentru ce spuneam că numai aparent sporirea depunerilor în bănci ar putea fi considerat ca un fapt interesând exclusiv sau în primul rând instituțiile de credit, când în realitate, o asemenea majorare ar fi în folosul tuturor factorilor economici și financiari și, prin aceasta, bineînțeles, și factorului bancar, chemat să asigure circulația și rentabilitatea capitalurilor și distribuirea rațională și sănătoasă a creditului.

Analizând mai departe această chestiune cu atâtea aspecte variate și interesante, ajungem la întrebarea: cum poate fi curmată definitiv și complet tezaurizarea, cum pot fi readuse în circulație toate capitalurile, cum pot fi sporite mijloacele de lucru ale băncilor mijlocii și mici, pentru ca, la rândul lor, ele să poată înlesni cu credite masele micilor producători din toate unghiurile țării?

În general, sporirea sau scăderea depozitelor în bănci este legată de două condiții și anume: *de încredere și rentabilitate*. În ceea ce privește prima condiție, încrederea, aceasta este o reali-

tate, datorită faptului că pe de o parte întreaga rețea bancară a țării a fost purificată de tot ceea ce era neviabil, iar de alta, supravegherea și controlul forurilor financiare respective, se exercită cu toată eficacitatea asupra activității bancare. De aceea, încrederea în bănci este o realitate, fapt care rezultă de altfel și din creșterea depozitelor făcute la ghișeele instituțiilor de credit.

În ceea ce privește a doua condiție, rentabilitatea, aceasta nu poate fi împlinită tot atât de satisfăcător, la nivelul dobânzilor pe care le calculează băncile mici. Insuficiența acestei rentabilități este vădită și de aceea ea nu poate determina revenirea în circulație chiar a tuturor disponibilităților sub forma depunerilor în bănci.

Am insistat asupra acestui aspect al actualității noastre bancare interesând totuși atâtea chestiuni de interes general, pentru că în felul acesta se dovedesc, odată mai mult, ceea ce am susținut și anume că nevoile băncilor noastre mici sunt în linii generale și de însemnătate vitală aceleași, indiferent de localitatea sau regiunea în care ele activează, pentru că pretutindeni băncile mici au nevoie de mijloace de lucru mereu sporite, pentru că mereu sporite sunt și nevoile de credit ale micilor producători.

VIRGIL PETRESCU

dir. de bancă, Consilier al Consil. Sup. Bancar
și al Bursei din București.
Vicepreședintele Asoc. Băncilor Române.

Stabilitatea prețurilor și a salariilor.

În ziarul economic „Europa-Kabel” din Amsterdam (Nr. 150 din 14 Aprilie 1944) se pot citi următoarele considerațiuni asupra problemei din fruntea acestor rânduri, cari se recomandă dela sine atențiunii cercurilor noastre conducătoare.

Orice războiu, cu cât durează mai mult, detrage din sectorul civil în favoarea celui militar, o cantitate tot mai mare de mijloace de producție, de mărfuri și de servicii, toate exprimate în bani.

Dacă nu s'ar mai întreprinde nimic, atunci oferta de mărfuri s'ar micșora tot mai mult față de cererile rămase nu numai perseverent egale, ci chiar crescând, exprimate în bani, iar rezultatul ar fi o continuă creștere a prețurilor și, în consecință, a salariilor, creștere neapărat necesară pentru compensare. Sfârșitul ar fi inflația, adică deprecierea necontrolată și crescândă la infinit a monedei, depreciere ale cărei forme sunt prea bine cunoscute.

De aceea toate țările beligerante trebuie să-și deie silința ca să oprească sporirea fatală a formării prețurilor și a salariilor.

Dacă Germania a realizat succese tot mai mari în această străduință față de toate statele aflate în războiu, faptul este a se atribui principiilor consolidate de ani de zile în ce privește metoda și voința de dirijare a economiei naționale cu scopul de a *menține prețurile și salariile la un nivel cât mai stabil cu putință*. În această privință s'a ținut strict linia stabilită la începutul planului celui de 4 ani din 1936.

Se poate, că avantajele acestei politici economice nu ajung totdeauna la conștiința unora sau altora din cauza reducerii ofertei de mărfuri, dar fără îndoială că avantajele acelea există și sunt de importanță neprețuită chiar și pentru economia fiecărui stat, iar la exterior se poate constata aceasta și din exemplul altor state cărora le-a reușit numai în mică măsură ca să aducă sub controlul lor evoluția menționată. Exemplele Angliei și Statelor-Unite sunt concludente: grevele îndelungate cu scopul de a ajusta salariile la prețurile urcate ale bunurilor de consumație, precum și un nivel de prețuri urcat în butul tuturor străduințelor. Toate acestea sunt numai semnele ce dovedesc un control relativ slab. Apoi influințarea producției, adică pierderile în stil mare ale economiei naționale sunt consecințe demonstrate prin cele 4 mari greve ale industriei carbonifere din Statele Unite în anii din urmă. Iar pentru populația consumatorilor această desvoltare de lucruri însemnează nu numai o totală nesiguranță a puterii sale de cumpărare, ci mai înainte de toate o știrbire directă a forței sale de cum-

părare, pe care o prestează, așa zicând, ca o *prestație de războiu în plus peste prețurile majorate*.

Se știe, că economia politică liberală aprobă în parte și chiar în mod principial acest proces, deoarece ea vrea să evite reportul asupra viitorului al pretensiunilor izvorâte din pierderea forței de cumpărare.

Fără a se lua o atitudine față de această concepție, este clară mai înainte de toate o perturbațiune în producție prin *instabilitatea valorii monetare*, drept consecință determinantă, fatală, funestă.

Cine aruncă o privire retrospectivă asupra politicii valutare și de prețuri a Germaniei mai ales dela războiu încoace, va constata, că politica aceasta a purces din cerințele economiei generale, găsindu-și apoi metodele și producerile din ce în ce tot mai perfecționate pe terenul stabilizării prețurilor, proceduri deplin corecte din punctul de vedere al economiei naționale, întemeiate pe o gospodărie de stat ordonată. Pe baza acestor premise s'a făcut posibilă stabilizarea raporturilor financiare, evitând acea blocare directă a forței de cumpărare și rechiziționarea aceleia drept prestațiune de războiu, care în țările anglo-saxone s'a manifestat prin majorarea prețurilor pe lângă salarii retrograde.

Pe temeiul stabilității prețurilor și a salariilor, întreprinzătorul își găsește avantajul neprețuit în ce privește posibilitatea unei calculațiuni clare.

Cu ajutorul *sistemului prețurilor fixe* s'a putut evita înrăutățirea prestațiunilor necesare războiului prin admiterea unor prețuri urcate cari amenințau cu scumpețe și cu depreciere monetară.

Sistemul prețurilor fixe a respectat principiul echității prestațiunilor pe alte căi și cu alte mijloace, precum: considerația la distribuirea materiilor prime etc.

Rezultatele importante obținute prin acest sistem au dovedit nu numai exactitatea principiului, ci au creat totodată la cârma politicii economice și un instrument, care își va menține importanța sa și în timpurile normale.

Continuarea presiunii exercitate de acest sistem asupra prețurilor, combinată cu constrângerea procesului muncii

la o raționalizare corectă, asigură prețuri minimale pentru articolele de armament și prin aceasta și o cât mai mică creștere a datoriei publice.

V. VLAICU.

Din străinătate.

Regresarea depunerilor în Ungaria.

Consecința reducerii și a selecționării creditelor la cele 9 bănci mari din Budapesta, a fost, că acordarea de credite noi s'a proporționalizat în sensul unei concordanțe cu creșterea depunerilor.

În anul 1943 creșterea totală a depunerilor la cele 9 bănci menționate a fost de 504 milioane P., față de care creșterea portofoliului de scont și debitori se prezintă un total de 558 milioane P. Sporul noilor cereri de credite s'a putut acoperi deci până la nouă zecimi (9/10) din creșterea depunerilor, creștere, care a fost de 26,7% față de situația generală a anului premergător și corespunde cifrei medii de 26,9% pe țară.

După cum constată însă Banca Națională Ungară prin raportul anual, creșterea depunerilor la institutele financiare ungare este prea neînsemnată în raport cu venitul național și cu volumul circulației de bancnote. În țara întreagă sporul depunerilor din anul trecut a fost de 780 milioane P. Din acest total revine asupra depunerilor propriu zise, inclusiv Postsparkassa, numai 315 milioane P., restul privind depunerile de cont-curent.

La tot cazul, se constată fenomenul general, că nivelul depunerilor nu ține pas cu circulația crescândă a bancnotelor. Nici în raport cu cifrele bilanțiere nu se prezintă o dezvoltare corespunzătoare a depunerilor, căci în timp ce totalul sumelor de bilanț la cele 9 bănci mari din Budapesta a crescut dela 1941 la 1942 dela 3,14 la 4,52 miliarde P. iar la institutele financiare provinciale membre ale Centralei dela 5,71 la 7,46 miliarde P., depunerile au crescut dela 1,98 miliarde la 2,96 miliarde P. la marile bănci din Budapesta și resp. dela 2,36 la 2,90 miliarde P. la băncile membre ale Centralei Institutelor Financiare.

În anul 1943, deși creșterea depunerilor a fost ceva mai pronunțată, totuși aceasta nu

se află în nicio proporție corespunzătoare față de dezvoltarea cifrelor bilanțiere, la care totalul sumelor de bilanț a crescut dela 4,52 la 6,97 miliarde P. la marile bănci din Budapesta, și dela 7,46 la 10,46 miliarde P. în provincie. În cazul întâi depunerile au crescut dela 1,89 la 2,39 miliarde P., iar în al doilea dela 2,90 la 3,68 miliarde P. Circulația fiduciară a crescut în anul 1943 dela 2,96 la 4,39 miliarde P.

Analizând, în continuare, situația evolutivă a depunerilor, se constată, că în seria marilor bănci, în privința depunerilor, în rândul prim se găsește Ungarische Allgemeine Kreditbank, cu un spor de 43%, în timp ce Ungarische Bank, Zentralsparkassa și Vaterländische Bank prezintă sporuri între 26% până la 32%, iar celelalte bănci arată creșteri între 19% și 20%.

Din bilanțurile semestriale se mai vede, că aproape o treime din creșterea depunerilor cade pe semestrul prim, iar 2/3 revine timpului următor după recoltă și după urcarea prețurilor. Dat fiindcă în urma ridicării nivelului prețurilor s'au sporit și cererile de credite dela băncile cari și de altfel erau mereu solicitate de către stat, a intervenit o dublare a obligamentelor băncilor și anume cu o majorare de 97,4% față de creșterea cu 54% a sumelor de bilanț și față de creșterea cu 27% a depunerilor.

În timp ce în bilanțurile anului 1942 depunerile cu livrete și cele de cont-curent atinseseră un nivel de 7¹/₂ ori capitalurile proprii, bilanțurile din 1943 prezintă proporția de 9 ori mai mare.

Toate comentariile ungare scot în relief lichiditatea institutelor de credit, întru cât aproape 60% din angajamentele proprii sunt acoperite cu portofoliul de scont, cu numerar și cu pretențiuni de bancă.

— Vezi ziarul „Europa-Kabel“ — Amsterdam
Nr. 150 din 14 Aprilie 1944.

V. VLAICU.

Lămuriri juridice, fiscale, comerciale și contabile.

Păstrarea actelor justificative. Spre deosebire de Codul Comercial, care prevede numai un termen de 2 ani pentru păstrarea facturilor și de legea timbrului, care prevede un termen de 5 ani, legea contribuțiilor directe la art. 41

al. 5 prevede „păstrarea registrelor împreună cu toate actele justificative, pe baza cărora s'au înregistrat operațiunile întreprinderii, documentele comerciale, scrisorile și telegramele timp de 10 (zece) ani dela ultima viză a registrelor“.

Atragem atențiunea Contabililor asupra acestei importante dispoziții, — care — neobservată — poate da loc la neplăceri destul de mari.

Viza Registrului de Casă. Fiind întrebați de mai mulți cititori dacă registrul de Casă înființat prin Legea specială din Martie 1943 se vizează de fine de an, arătăm că punctul nostru de vedere este că nu se vizează, întru cât viza anuală a registrelor este prevăzută în codul de comerț pentru registrele comerciale prevăzute în cod. De aceea, nici Cartea Mare — prevăzută de legea timbrului — nu de Codul Comercial, nu se vizează anual.

În legea Registrului de Casă se prevede numai viza la înființarea registrului, nu și în fiecare an.

Ținerea registrului nu s'a suspendat, numai controlul aplicării legii s'a suspendat, până la întocmirea instrucțiunilor, care nu s'au mai întocmit.

Jurnalul pe fol volante. Jurnalul legal pe fol volante s'a încetățenit și la noi chiar fără vreo dispoziție de lege specială.

Tribunalele arătând un larg spirit de înțelegere al vremurilor, parafează și vizează fol volante cu condiția ca la sfârșitul anului să fie legate și prezentate astfel la viza anuală.

— Întru cât unora din instituțiuni, unde organizarea Contabilității implică mai multe registre „Jurnal“, prevăzute de Codul de Comerț, li s'a refuzat viza Jurnalului de casă, care nu este același lucru cu registrul de Casă înființat prin legea specială, atragem atențiunea colegilor să dea locul în drept explicațiunile inerente pentru a înlătura confuzia.

Viza registrelor.

Adăugirea unor dispozițiuni la art. 26 și 27 cod. com.

Anul acesta, Tribunalul Comercial Ilfov a luat măsura — printr'o ordonanță prezidențială — de a nu mai da viza de încheiere decât până la o anumită dată, care s'a fixat la 1 Februarie și apoi s'a prelungit până la 1 Martie.

Netemeinicia acestei măsuri a fost arătată de colegii noștri la timp prin presă.¹⁾ Deoarece

1) A se vedea articolul d-lor Dr. V. M. Ioachim în ziarul „Argus“ Nr. 9240 din 27 (II) 944 și articolul d-lui G. Susnea în Buletinul Contabililor Nr. 1—2/944.

demersurile făcute atât de asociațiunile profesionale, cât și de conducătorii de contabilitate din diverse întreprinderi nu au avut darul să convingă Tribunalul Comercial de ilegalitatea măsurii luate, ca să evite pierderea de vreme cu procese inutile, Ministerul de Justiție, care dela început s'a atașat punctului de vedere al întreprinderilor, a făcut un Decret-lege interpretativ al art. 27 cod. com.

Dăm mai jos textul Decretului:

Art. I. — Articolul 26 din codul comercial va avea următorul cuprins:

Registrele obligatorii vor fi numerotate pe fiecare pagină și, afară de registrul coper, parafate de un judecător al tribunalului locului de reședință al comerciantului, sau de către judecătorul de pace respectiv, în localitățile unde nu există tribunal.

Pe ultima pagină a acestor registre, judecătorul va constata numărul fișelor ce compun fiecare registru și se va semna această certificare, punând siglul tribunalului sau al judecătoriei.

Formalitățile prevăzute de articolul de față se vor putea efectua la începutul noului an chiar dacă registrele folosite în anul expirat nu au fost încheiate și vizate, în condițiunile articolului următor.

Art. II. — Articolul 27 din codul comercial va avea următorul cuprins:

Registrele pe care comerciantul este obligat a le avea afară de coper, vor fi prezentate tribunalului sau judecătorului de pace la finele fiecărui an comercial și cel mult până la încheierea bilanșului, spre încheiere și viză.

Tribunalul sau judecătorul de pace va pune imediat, sub ultima operațiune înscrisă, următoarea viză: „Astăzi, la . . . anul . . . s'a prezentat registrul (jurnal inventar) al comerciantului . . . și s'a vizat cu a noastră semnătură, punându-se și siglul tribunalului sau judecătoriei.“

(Revista Generală de Comerț și Contabilitate).

Războiul și raționalizarea muncii.

În vederea coaliției formidabile care o înconjoară și care tinde într'acolo, să și aservească și ultimele state care au mai rămas neutre, grupul „axel“ a fost constrâns să și concentreze toate forțele producției exclusiv în serviciul războiului. Lucrul acesta este foarte greu de realizat și se poate pune în practică numai după o lungă

pregătire tehnică și intelectuală. Căci nu numai mijloacele de producție sunt a se reduce la un număr comun, ci și forțele spirituale trebuie educate printr'un antrenament continuu în așa fel, ca să acționeze într'un singur cuget și o singură voință: *victoria finală*. În privința aceasta grupul „axel“, în frunte cu Germania, are un ascendent indiscutabil asupra „altașilor“. Când vorbim despre rezultatele atinse în acest domeniu, înțelegem Germania, ca nucleu esențial al grupului numit „axă“.

Atât călătorii, cât și ziarele și cărțile care ne relatează despre organizația muncii în Germania, sunt pline de admirație pentru disciplina și spiritul de solidaritate și jertfă ce domnesc în această țară.

În organizația de războiu prima grijă a fost economisirea de brațe în toate domeniile producției, pentru ca să poată fi folosite nemijlocit în mecanismul armatei. Economisirea aceasta este absolut necesară, dacă ne gândim că în fața Germaniei care poartă greul războiului, stau patru puteri mondiale dușmane, fiecare cu teritoriul de zece de ori mai mare ca Germania și cu o populație de câteva ori mai mare ca a ei și a altașilor ei. Rezervorul uman trebuia deci manipulat cu economie.

Acest scop nu putea fi atins decât cu un mecanism calculat până în cele mai mici amănunte. Spiritul german despicativ și-a manifestat aici în toată amploarea sa. S'a isbitit prin introducerea și perfecționarea taylorismului și fordismului, reducerea brațelor și metodelor de lucru în așa măsură, încât în atelierele în care lucrau mai înainte zece de brațe cu sute de ore de lucru, mașinile fac același lucru azi cu 3-4 mecanici supraveghetori, în câteva ore de lucru. La noi care suntem un popor agricol, fără educație mecanică, performanța aceasta nu poate stârni decât admirație binemeritată.

Dacă privim desfășurarea evenimentelor de pe fronturile de războiu, ne convingem tot mai mult, că în ultima analiză tehnica va decide soarta războiului. Cine va putea produce cele mai multe și cele mai bune care de asalt, avioane, tunuri și mitraliere, va câștiga războiul. Deși curajul personal joacă și azi un mare rol în conducerea luptei, în fața unui număr inepuizabil de guri de foc, chiar și eroismul cel mai mare își are limitele sale. Chirasele de oțel căliti și protecțiile care trec prin plăci groase de metal, nu mai cunosc niciun obstacol, și fabricarea lor în cantitate și calitate a atins o perfecțiune ne mai pomenită până în zilele noastre. În privința aceasta materialul brut și știința au produs o sinteză care nu mai are păreche în

istoria războaielor. Cum s'a putut ajunge la rezultate așa de extraordinare?

Ca să aducem exemplul Germaniei, vom aminti unele principii de care se face uz, deși ele sunt cunoscute de mult, fie din teoriile lui Taylor, fie din uzinele lui Ford. Spre pildă, există birourile pentru adunarea de comunicații și propunerii practice pe care le poate face oricine, de la șef inginer până la ultimul lucrător. Aceste sunt acolo supuse unei cercetări minuțioase și dacă se dovedesc a fi un progres față de cele existente, se aplică imediat în uzinele respective. Ba tehnicienii sunt chiar datori a comuna perfecționările și invențiile lor, fie că lucrează la stat, fie la vre-o firmă particulară, birourilor de specialitate, unde se examinează și devin apoi un bun comun pentru toate uzinele, fără să se mai poată monopoliza prin brevete și mostre înregistrate.

De bună seamă că raționalizarea într'un domeniu, atrage după sine și altele din alte domenii, deoarece se naște o relațiune de interdependență. Dacă se cruță brațe în uzine, nimic nu îndreptățește ca pentru același scop — războiul — să se facă economie similară și în diferitele servicii publice și particulare: în birourile de administrație, bănci, prăvălii, tipografii etc. Registre de tip nou; mașini de înregistrat și calculat și alte ingenozități, servesc acestui scop cu rezultate uimitoare. Reducerea de tipuri pe toată linia: la vehicule, articole gospodărești, de toaletă etc. aduc uneori o economie de peste 50% în material și mâna de lucru. Toate eforturile acestea contribuiesc direct la augmentarea potențialului de luptă.

E. DANCI.

Asigurarea plugarilor.

Între multe planuri de nivelare a situației sociale, întâlnim și la noi tot mai des unele sugestii cu privire la asigurarea clasei țărănești. Un început în această privință nu s'a făcut, după cum ne am fi putut aștepta, în careva dintre țările mai avansate ale Occidentului, de unde suntem obișnuiți a primi inovațiunile și reformele sociale, ci într'o modestă țară din Balcani, Bulgaria, cu toate că chiar Balcanul e o regiune cam difamată în opinia publică din Occident. Reforme îndrăznețe în sectorul agrar, au pornit și de la noi, din România. Este numai o continuare a unei linii normale de evoluție, dacă acuma se ventilează și la noi o altă latură a reformei agrare.

După cum rezultă din discuțiile de până acum, s'a putut constata, că reformele de asistență socială numai atunci au șanse de reușită dacă prin ele nu se micșorează râvna de a munci. Transpus acest principiu pe plan creștinesc el înseamnă, să te ajuți tu însuși pentru ca să te ajute Dumnezeu. Nu e vorba deci de a oferi plugarului o primă de asigurare contra mizeriei, ci de a-l conținea și pe el la înlăturarea mizeriei și decadenței, în caz de bătrânețe sau de invaliditate și infirmitate. În schimbul unei asistențe pe care l-ar oferi-o statul, plugarul câtă vreme poate munci, trebuie să contribuie la plata impozitelor și primelor de asigurare. Deci, în orice caz, cea mai bună asigurare ar fi, să dăm de lucru și ocazie de câștig, tuturor gospodărilor.

Unii economiști susțin, că la noi nu a sosit încă momentul pentru o operă socială de proporții așa de mari, cum ar fi organizarea asigurării sociale pentru plugari. Alții zic, că mizeria de care suferă populația țărănească, mai cu seamă cea din regiunea deluroasă, se atribuie unor cauze mult mai adânci, cum ar fi fărâmițarea proprietății țărănești; factorii climaterici și geologici care provoacă distrugerea solului prin eroziune, și altele, contra cărora nu se poate lupta cu asistențe sociale. Pârghița ar trebui deci pusă în ameliorarea solului, împăduriri pe scară mare și o „comasare“ nouă a proprietăților, iar în legătură cu aceasta o nouă legislație a dreptului de ereditate. Se aduce în discuție și reforma învățământului rural care dela teorie ar trebui să se îndrepte mai mult spre o instrucție practică pe teren, pentru a da țăranului noul directive de cultivare și posibilitate de a-și ridica standardul de existență. Nimeni nu contestă, că toate aceste sugestii contribuie în mare măsură la elucidarea problemei și ar fi de un imens folos pentru națiune. Suntem însă de părere că înfăptuirea lor ar costa un timp foarte îndelungat și jertfe materiale enorme, și că ele nu ar stănjeni de loc înfăptuirea imediată a unei asigurări sociale țărănești, care nici pe departe nu ar necesita fonduri așa de imense.

O organizație de asigurare contra boalei, incapacității de muncă și contra bătrâneții, se poate înfăptui relativ ușor prin o asistată mutuală bazată pe o contribuție minimală, obligatorie pentru toți plugarii, care s'ar percepe deodată cu impozitele curente.

Nu e vorba doar să facem plugarii stnecuriști, ci să le dăm ajutor în cazurile amintite mai sus. Lipsa de medici nu se mai poate azi invoca, când universitățile noastre difuzează an de an atâtea medici care nici nu mai au posibi-

litate de existență în orașe, sau dacă totuși persistă în a practica în orașe, o fac aceasta cu cele mai mari privațiuni.

Casa de asigurări sociale pentru muncitorii intelectuali și manuali s'a putut introduce la noi fără alte reforme; pentru ce nu s'ar putea introduce același lucru și pentru clasa țărănească?

Acela care este contra acestei idei, mai învoacă și motivul, că nu asigurările sociale le trebuie țăranilor, ci asigurarea bunurilor și averilor lor contra distrugerilor. După cât știm, societățile de asigurare se ocupă și cu asigurări contra grindinei, focului etc. așa că în această privință plugarii au la îndemână posibilități de a-și asigura avutul contra distrugerilor. Poate că azi asigurările aceste nu mai funcționează cu aceeași amploare și eficiență ca în vremuri normale; dar' ce funcționează azi în mod normal? Afară de aceasta toate discuțiile privind asigurarea plugarilor sunt purtate mai mult în vederea unei organizații postbelice, ca și planul Beveridge și alte sugestii de această natură.

E. V.

CRONICA.

Depunerile pentru apărarea pasivă.

Sumele depuse spre acest scop la Casa de depuneri și Consemnament din București, cu titlu de „prestăție pentru apărarea pasivă“, se urcă la Lei 365 mil. Totuși suma aceasta nu este suficientă pentru acoperirea cheltuielilor toate, după cum arată cifrele de mai jos:

Statul a cheltuit până acum:

Lei 230 mil.	pentru tranșee și adăposturi publice;
„ 45 „	„ camuflaj cu ceață;
„ 169 „	„ material pt. stingerea focurilor;
„ 25 „	„ alarmă aeriană.

Cheltuielile au depășit deci cu mult fondurile adunate spre acest scop, așa încât statul va trebui din nou să facă apel la spiritul de jertfă al populației în căutarea de noi surse pecuniare.

*

76 milioane saci de cafea arse. În urma războiului mondial producția de cafea a Braziliei a decrescut în anul 1943 în mod simțitor. Prețul mediu al sacului de 68 kg. a fost în prima jumătate a anului 1943 de 281 cruzetros față de 168 cruzetros al epocii similare din 1942. În anii 1931—1942 au fost arși 76 milioane saci de cafea. În anul 1943 au fost arși cea 800.000 saci.